

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD:

Uten gjør det selv-erfaring skal man ikke gå i gang med et helt tak, og det er en fordel å ha med noen som har prøvd dette før.

TIDSFORBRUK:

1–2 uker, avhengig av hvor mange man er om arbeidet, og forutsatt at alle materialene ligger klar.

PRIS:

Ca. 44.000 kroner for 148 m²

Taksteinene er lagt klar – en stein på høykant og en stabel oppå. Arbeidet på taket kan begynne.

Før hadde huset et tilbygg med flatt tak. Nå er takkonstruksjonen forlenget og utstyrt med fast undertak og takstein i tegl.

Tegl på toppen

Med en levetid på opp mot 100 år er tegl et sikkert alternativ når det skal nytt tak på huset. Og er huset av eldre dato, er dette et naturlig valg.

Det kan vanskelig bli mer klassisk: Et gammelt hus i dansk stil skal naturligvis ha tegltakstein når det skal fornyes. Her var det i alle fall ikke tvil da taket hadde blitt forlenget, og utstyrt med et fast undertak i luksusklassen. Røde tegltakstein skulle det være. Og slik ble det.

Så langt i arbeidet var undertaket ferdig med hjelp av gode venner, og lektene var plassert slik at de passet til taksteinene som skulle brukes. For lekteavstanden kan vi ikke bestemme

før vi har funnet ut hva slags takteking vi skal ha på toppen. Det gjelder forøvrig underlaget generelt.

Til selve taktekingen bør vi også invitere venner, helst flere, selv om vi har erfaring og har gjort dette før. For det er virkelig en tung oppgave å slepe taksteinene opp på taket – og det går både lettere og raskere når man er flere om en så omfattende oppgave. Her fikk vi heldigvis også hjelp av ei kran.

Materialprisen (lekter, glassert stein og beslag) er ca. 300 kroner per m².

Flere farger å velge i

Her ble det valgt en klassisk tegltakstein i fargen naturrød, men det er mange andre muligheter – både når det gjelder farger og forskjellige typer glassering. Har du spesielle ønsker, så bruk litt tid på å undersøke hva som finnes hos de forskjellige forhandlerne. Det kan være én som har akkurat den fargen du drømmer om. I dag er det jo også mulig å gjøre slike undersøkelser på internett selv om vi bor et stykke unna de store utsalgene.

Foto: Pro-File A/S

Bordeaux

Grønn edel

Blå edel

Svart edel

Nedenfra og opp

Tegltaksteinene legges nedenfra og oppover fordi de jo skal overlappe hverandre. For å sikre at antallet stein går opp slik at du både begynner og avslutter med en hel stein, må vi gjøre en prøveopplegging med for eksempel tre steiner, som vi måler ut fra.

Med steiner med fals som her, skal du gå ut fra produsentens spesifikasjoner, og beregne nøyaktig hvor mye tre takstein fyller i bredden for at antallet skal gå opp i bredden. Merk av bredden til tre taksteiner i hele takets lengde og hele veien opp slik at steinene ligger riktig til slutt.

1 Fuglegitter. Et gitter spikres normalt på takfoten slik at småfuglene ikke kan komme inn under taksteinene og slå seg til. Men her vil vi ikke spikre i taket slik at vi limer fast gitteret med silikon og lar det tørke i tre døgn.

2 Fuglegitteret legger seg ned når taksteinene legges på, og stenger effektivt hullene inn under steinene.

3 Ei kran er til stor hjelp når de tunge taksteinene skal opp på taket. En venn med kranbil er til stor hjelp. Alternativet er hardt arbeid – men god mosjon.

4 En stein på høykant, resten oppå. Slik skal det gjøres. Men det er mange taksteiner, så her gjelder det å ikke jage opp tempoet.

5 Ut fra opplysninger fra produsenten strekes plasseringen av taksteinene opp med krittspor for hver tredje stein i takets lengderetning på alle de vannrette lektene slik at arbeidet blir nøyaktig.

SIKKERHET

Lei et godkjent stillas. Det er langt ned til bakken hvis du er så uheldig å falle ned fra taket. En profesjonell håndverker skal bruke stillas til denne typen oppgaver, og det bør selvsagt også vi andre gjøre.

WWW

Hva er det under? På www.gjoerdetselv.com kan du se arbeidet som gikk forut for leggingen av tegltaksteinene: Forlenging av sperrene og legging av fast undertak.

6 Taksteinene «bindes» fast med spesielle kroker som festes rundt lektene. Uten avstandslistene mellom sperrer og undertak hadde det vært umulig å feste krokene.

7 De første tre steinene legges opp og rettes inn sidelengs til det passer med oppmerkingen. De kan reguleres med noen få millimeter.

Slik ser taket ut under

Forutsetningen for et solid teglstentak er selvsagt at sperrer og undertak er like solide som selve tegltaksteinene. Her er det satt opp nye sperrer og et fast undertak av kryssfinér med takpapp.

Beslaget holder mønebordet.

Kryssfinérplater gir et solid undertak.

Lekter legges under taksteinene.

Avstandslister sikrer ventilasjon.

Takpapp beskytter undertakplatene.

Utluftingskanalen er skrudd fast nedenfra og tettet langs kanten.

Takhette

Krage

Fleksibel slang

Undertak:

• Kryssfinér (nåletré), 15 mm, Europly • Takpapp, Icopal • Alutakfot, Icopal

Taktekking:

• Avstandslister, 25 x 50 mm • Lekter, 38 x 56 mm • Takstein Nibra naturrød, Pro-File

Rundt vinduene

Under taktekingen vil nok de fleste støte på hindringer i form av vinduer, utluftingsventiler og lignende.

Her blir arbeidet noe vanskeligere enn når vi bare skal legge takstein på takstein, men har du brukt en vinkelsliper før, går det nok bra.

Det viktigste er at du passer på å være omhyggelig med inndekningene (beslagene). For nettopp her hvor takflata brytes, er det risiko for utettheter. Så de minuttene du ofrer på å være ekstra omhyggelig, sparer du i tid og ergrelser inne i huset der det ellers kan trenge inn regnvann og smeltet snø som kan ødelegge møbler og tapet.

1 Takstein som er skåret til ved for eksempel takvinduer og pipe, limes fast. Til dette bruker vi et spesielt taksteinslim.

2 Steinene plasseres nøyaktig i limet og presses fast. Limet er tørt i løpet av noen timer.

3 Taksteinen som brukes her er relativt høye så hvis inndekningen ved takvinduerne ikke skal helle bakover, må vi ta litt av steinene. De skjæres skrått av med vinkelsliperen.

4 Taksteinene rundt vinduet skjæres til med vinkelsliperen. Her skjærer vi et hakk som passer rundt det øverste hjørnet av et takvindu.

5 Steinen med hakket passer nøyaktig ved takvinduet. Men det gikk med et par steiner før det ble slik det skulle være. Inndekningen bankes på plass med en gummihammer.

Hull til utlufting

1 Takhetta av pvc er noe billigere enn en tilsvarende i porselen slik at her har vi valgt å spare. Hetta er kjøpt sammen med taksteinene slik at de passer sammen.

2 Det kvadratiske røret er isolert med isopor og føres gjennom undertaket og festes nedenfra. Ovenfra tetter vi med silikonfugemasse. Her er det utlufting fra kjøkkenventilatoren.

3 Takhetta er montert på en plasttakstein slik at den er lett å sette inn blant de andre steinene uten tilskjæringer.

Ett av de vanskelige stedene er rundt et takvindu. Det krevde et par forsøk, men så passer også taksteinen på millimeteren.

SIKKERHET

Hansker og briller er en forutsetning for å arbeide med vinkelsliper. Vinkelsliperen topper lista over ulykker med skjærende verktøy, så vær forsiktig under arbeidet.

TIPS

Inndekninger/skjørt. Rundt vinduer kan disse bankes på plass med en gummihammer. Men det kan sette merker på taket. Ei flaske som passer med bølgene på taket, kan være et alternativ (men vær forsiktig!).

Mønet

Da undertaket var lagt, hadde det blitt vinter. Dårlig vær betydde en pause i arbeidet med å legge nytt tak. Derfor ventet vi med å gjøre mønet klart til mønepannene. I stedet lot vi takpappen overlape oppe på mønet slik at undertaket var beskyttet mot vind og vær.

Da det ble vår, var det klart for å legge takstein, og til slutt kom turen til mønet.

Mønet består av et mønebord, eller kanskje vi heller skulle si en mønekonstruksjon av lekter og kryssfinér. Oppå denne er mønepannene festet med spesielle beslag og tettet med silikon.

1 Mønebordet består av tre lekter maken til avstandslistene mellom undertaket og taklektene. Listene er skilt fra hverandre av klosser av kryssfinér (overskudd fra undertaket).

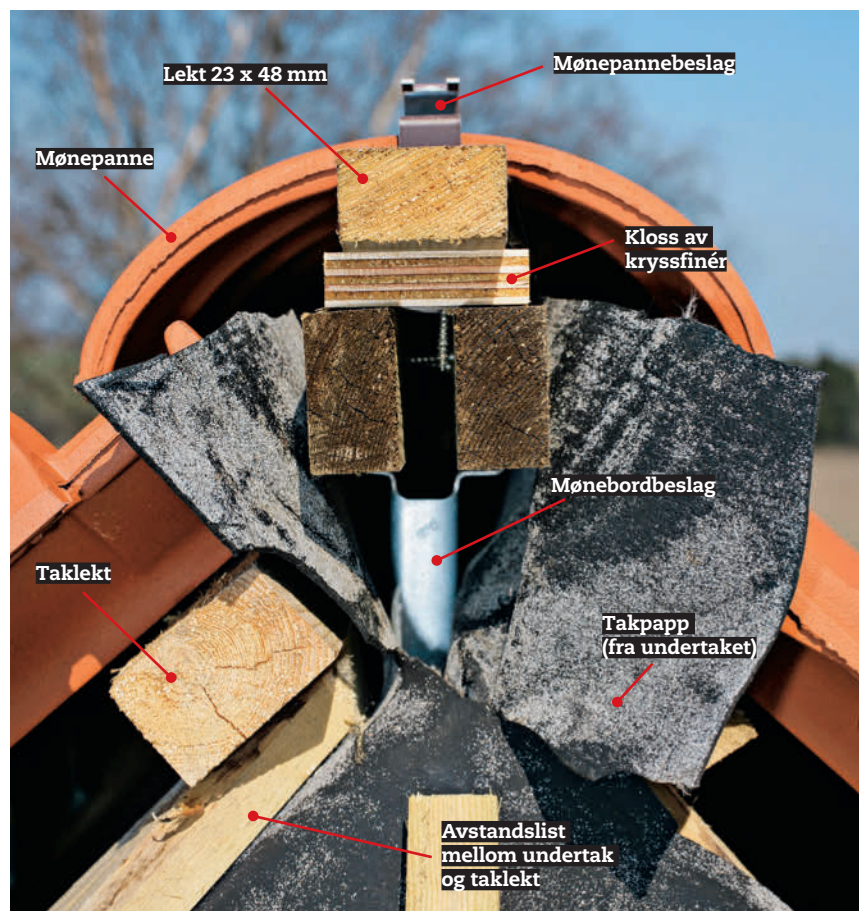
2 Takpappen er festet på siden av mønebordet. Lufta fra undersiden av taket kan nå fritt ventilere.

Slik er mønet konstruert

Utgangspunktet her er et mønebord av egen konstruksjon. Det består av tre høvlede lekter 23 x 48 mm. De er skilt fra hverandre av klosser av kryssfinér og festet med mønebordbeslag. Takpappen

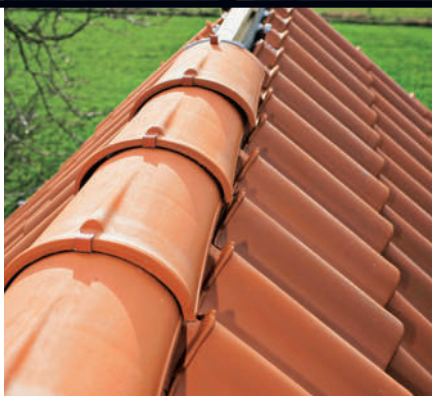
fra undertaket er ført opp og festet på siden av mønebordet.

Mønepannene er festet i mønebordet med mønepannebeslag og er tettet med silikon.

3 Mønepannebeslagene monteres i mønebordet og hektes fast i den neste steinen. Taksteinslim sikrer at skjøtene blir tette.

4 Kanten på en mønepanne ligger over den neste. De holdes fast av beslagene som dekkes av den neste steinen.

5 Det ferdige mønet. Beslagene og silikonlimet er usynlige, men mønet er fast og tett.

Litt over et halvt år tok det i dette tilfellet å forleng takkonstruksjonen, legge fast undertak og teglsteinstak. Ønsker du å se hvordan de gjorde det fra begynnelse til slutt, så se det på www.gjoerdetselv.com eller i Gjør Det Selv nummer 8 og 9, 2007.